

POSTANOWIENIE

Dnia 27 marca 2013 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Grabczyńska-Mikocka
Sędziowie:	SSA Krzysztof Marcinkowski SSO del. Sławomir Noga (spr.)
Protokolant:	sekr.sądowy Anita Kus

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Barbary Jasińskiej

po rozpoznaniu w sprawie

T. B. (T. B.)

podejrzanemu o przestępstwa z art. 267 § 3 k.k., art. 287 § 1 k.k. i inne na skutek zażalenia obrońcy podejrzanego na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 21 lutego 2013 roku sygn. akt III Kp 203/13

w przedmiocie przedłużenia stosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania na dalszy czas oznaczony, tj. do dnia 25 maja 2013 roku

na podstawie art. 437 § 1 kpk

postanawia

zaskarżone postanowienie utrzymać w mocy.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Krakowie, przedłużył wobec T. B. stosowanie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, zastosowanego postanowieniem Sądu Rejonowego dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie z dnia 27 sierpnia 2012r. sygn. akt II Kp 606/12/K, a następnie przedłużonego postanowieniem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 22 listopada 2012r. sygn. akt III Kp 1252/12 zmienionym w zakresie podstawy prawnej postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 28 grudnia 2012 r. sygn. akt II AKz 536/13 na dalszy czas oznaczony, tj. do dnia 25 maja 2013r. Podstawą prawną tego rozstrzygnięcia były przepisy art. 249 § 1 kpk i art. 258 § 1 pkt 1 i 2 i § 2 kpk oraz art. 263 § 2 kpk.

W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd Okręgowy argumentował, iż zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje na wysokie prawdopodobieństwo popełnienia przez podejrzanego zarzucanych mu czynów, a zatem w sprawie spełniona jest przesłanka ogólna z art. 249 § 1 kpk stosowania środka zapobiegawczego dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania. W dalszej kolejności Sąd Okręgowy wywodził, iż w sprawie spełnione są również przesłanki szczególne z art. 258 § 1 pkt 1 i 2 kpk oraz z art. 258 § 2 kpk, a jednocześnie nie zachodzą okoliczności wskazane w art. 259 kpk.

Przedmiotowe postanowienie zaskarżone zostało zażaleniem przez obrońcę podejrzanego, który zarzucił mogącą mieć wpływ na jego treść obrazę przepisów postępowania, a to przepisu:

1 – art. 258 § 2 kpk wyrażającą się w przedłużeniu tymczasowego aresztowania w stosunku do podejrzanego pomimo braku realnego zagrożenia skazania za przestępstwo zbrodni i grożącej podejrzanemu surowej kary,

2 – art. 249 § in princ. kpk w zw. z art. 258 § 1 pkt 1 i 2 kpk wyrażającą się w przedłużeniu tymczasowego aresztowania w stosunku do podejrzanego pomimo braku realnego zagrożenia ucieczki lub ukrywania się i zakłócenia przezeń prawidłowego przebiegu postępowania karnego.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o:

1 – zmianę zaskarżonego postanowienia i nieuwzględnienie wniosku Prokuratora Rejonowego w Krakowie o przedłużenie tymczasowego aresztowania w stosunku do podejrzanego T. B.,

ewentualnie o

2 - zmianę zaskarżonego postanowienia i zmianę stosowanego wobec podejrzanego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania na środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju połączonego z zatrzymaniem paszportu oraz dozór Policji poprzez zobowiązanie podejrzanego do czterokrotnego w ciągu tygodnia stawiennictwa w lokalu Komendy Powiatowej Policji w K. w dniach i godzinach wskazanych przez Komendanta Powiatowego Policji w K..

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie skarżącego obrońcy podejrzanego T. B. jest niezasadne i na uwzględnienie nie zasługuje. Nie podnosi bowiem tego rodzaju okoliczności w obliczu, których dalsze stosowanie wobec podejrzanego środka zapobiegawczego o charakterze izolacyjnych straciłoby rację bytu. Kontrola odwoławcza zaskarżonego orzeczenia prowadzi bowiem do wniosku, że zachodzą trafnie ustalone przez Sąd Okręgowy podstawy dalszego tymczasowego aresztowania podejrzanego z art. 258 § 1 pkt 1 i 2 kpk, oraz nadto z art. 258 § 2 kpk.

Nie przesądzając kwestii odpowiedzialności karnej podejrzanego w ramach postawionego mu zarzutu stwierdzić należy, że zebrane dotąd dowody wymienione szczegółowo w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia uprawdopodobniły w stopniu uzasadniającym stosowanie środka zapobiegawczego, że T. B. dopuścił się co najmniej czynu opisanego w postanowieniu o przedstawieniu zarzutu, który został mu ogłoszony i co do którego złożył swe wyjaśnienia. Wobec tego zachodzi opisana w art. 249 § 1 kpk podstawa stosowania środka zapobiegawczego dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania. Skarżący nie wykazał w zażaleniu okoliczności dezaktualizujących tę przesłankę w stopniu nakazującym odstąpienie od stosowania środka zapobiegawczego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, wbrew zarzutowi zażalenia, trafnie Sąd I instancji wykazał, iż ze strony podejrzanego zachodzi uzasadniona obawa mactwa procesowego uzasadniająca w świetle art. 258 § 1 pkt 2 kpk jego dalsze tymczasowe aresztowanie. W realiach omawianej sprawy, przy uwzględnieniu współdziałania podejrzanego w przestępczym procederze razem z D. G. i V. V. oraz faktu, że podejrzanym korzystając ze swego uprawnienia wprawdzie przyznaje się do zarzucanego mu czynu, niemniej jednak jedynie do tych jego okoliczności, co do których nie dostrzega możliwości skutecznej obrony, zasadną jest obawa, że w razie pobytu na wolności mógłby on, w celu uniknięcia odpowiedzialności karnej lub jej umniejszenia, podjąć działania ukierunkowane na bezprawne wpływanie na treść materiału dowodowego, o charakterze osobowym zwłaszcza. Chodzi tu w szczególności o próbę kontaktu we współpodejrzanymi w celu ustalenia z nimi jednolitej linii obrony.

Podkreślić jednocześnie trzeba, że „mactwo dotyczy nie tylko osób już przesłuchanych czy dowodów już utrwalonych (choć zdarzają się, wcale nierzadko, przypadki tzw. zmiany zeznań), ale i tych które dopiero zostałyby przedstawione po sfalszowaniu ich czy nakłonieniu do fałszywych zeznań, gdyby zainteresowani tym podejrzanego odzyskali

wolność. Tyczy to odpowiednio innych form utrudniania postępowania, zwłaszcza ucieczki i ukrycia się, nadużywania uprawnień itd. Zachowania takie mogą być przedsięwzięte w każdej fazie postępowania, bo zawsze mogą je utrudnić, stosownie do swych właściwości”. (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 22 czerwca 2006r. sygn. akt II AKz 190/06, KZS 2006/6/75). Podejrzany mógłby zatem nie tylko bezprawnie wpływać na treść wyjaśnień współpodejrzanych, mógłby również podjąć próbę ucieczki lub ukrywania się przed Wymiarem Sprawiedliwości.

Zaprzeczając istnieniu przesłanki szczególnej z art. 258 § 1 pkt 2 kpk skarżący podkreśla, iż w sprawie brak jest konkretnych okoliczności faktycznych, świadczących o możliwości oddziaływania przez podejrzanego na tok procesu w sposób wskazany w tym przepisie. Baczyc należy, iż do przyjęcia przesłanki z art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k. nie jest konieczne dokonanie ustaleń, z których wynikałoby, że podejrzany z całą pewnością podejmie próby wpływania na zeznania świadków czy wyjaśnienia współpodejrzanych, wystarczająca jest w tym zakresie uzasadniona obawa nastąpienia takich działań (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 30.05.2007r. sygn. akt II AKz 338/07, LEX nr 341475). Sąd badając istnienie tej przesłanki ma jedynie zważyć, na podstawie racjonalnych przesłanek, czy istnieje obawa matactwa, i czy jest ona zasadna. Chodzi o jej hipotetyczny charakter a więc jedynie o ustalenie czy podejrzany może w ten sposób się zachować, a nie o to czy już tak postąpił (zob. post. SA w Krakowie z dnia 13 października 2005r., sygn. akt . II AKz 366/05).

Wbrew zarzutowi żalącego, w pełni zaaprobować należało ustalenia Sądu I instancji w zakresie drugiej opisanej w art. 258 § 1 pkt 1 kpk podstawy dalszego tymczasowego aresztowania podejrzanego.

Zważyć należy, iż „ cudzoziemiec nie musi posiadać na terenie Rzeczypospolitej Polskiej stałego miejsca zameldowania, czy choćby pobytu. Rzecz w tym, że fakt, iż podejrzany, który przebywał wcześniej w innych państwach nie wykazuje żadnych związków z Polską, potwierdza, że zasadną jest obawa, iż po uchyleniu izolacyjnego środka zapobiegawczego wyjedzie z kraju, zakłócając określony rytm toczącego się postępowania karnego”. (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 lipca 2011r. sygn. akt II AKz 477/11, LEX nr 1102931). W realiach niniejszej sprawy zauważyć trzeba, iż podejrzany jest obywatelem B. w Polsce nie ma ani stałego miejsca zameldowania ani zamieszkania, w chwili inkryminowanych czynów mieszkał wraz ze współpodejrzanymi w hotelach na terenie K.. Powyższe, w ocenie Sądu Apelacyjnego, czyni jak najbardziej realną obawę, że po uchyleniu tymczasowego aresztowania podejrzany opuści Polskę i wyjedzie poza granice naszego kraju.

Nie można zgodzić się ze skarżącym, iż w realiach niniejszej sprawy, na obecną chwilę orzekania nie zachodzi przesłanka szczególna z art. 258 § 2 kpk do dalszego stosowania tymczasowego aresztowania wobec podejrzanego. Pamiętać trzeba, iż ustalając byt prawdopodobieństwa popełnienia przez podejrzanego zarzucanych mu czynów Sąd może to uczynić tylko w oparciu o dowody ujawnione i znane stronom postępowania. Wydanie postanowienia w trybie art. 314 kpk obliguje do ogłoszenia go podejrzanemu i ponownego przesłuchania. Podejrzanemu przysługuje – co do czynu ujętego w dodatkowym postanowieniu – uprawnienie z art. 313 § 3 i § 4 kpk.

Pomiędzy terminami "wydanie" postanowienia z art. 71 § 1 k.p.k. a "sporządzenie" postanowienia z art. 313 § 1 k.p.k., zachodzi istotna różnica, jako że dla "wydania" niezbędne jest dopełnienie kolejnych czynności procesowych wskazanych w tym drugim przepisie, określanych jako "promulgacja" postanowienia, która jest z kolei niezbędna dla skuteczności tej czynności procesowej. Tym samym dla przyjęcia, że nastąpiło przekształcenie się postępowania z fazy in rem w fazę in personam nie jest, poza wypadkami wskazanymi w art. 313 § 1 in fine k.p.k., wystarczające sporządzenie postanowienia o przedstawieniu zarzutów, lecz niezbędne jest również jego ogłoszenie podejrzanemu.

O ile przed dniem 1 lipca 2003 r., a więc przed zmianą dokonaną ustawą z dnia 10 stycznia 2003 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego, ustawy - Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego, ustawy o świadku koronnym oraz ustawy o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 17, poz. 155), konieczna wręcz była tego rodzaju interpretacja, wskazująca przykładowo, kiedy z przyczyn niezależnych od organów ścigania dopuszczalne jest odstępianie od niezwłocznego ogłoszenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów i w rezultacie uznanie za równoznaczne z "wydaniem" takiego postanowienia jego "sporządzenie", o tyle obecnie kwestia ta, znajdując jednoznaczne unormowanie w art. 313 § 1 in fine k.p.k., została uregulowana w sposób ustawowy.

Aktualnie katalog okoliczności zwalniających z obowiązku natychmiastowej promulgacji postanowienia o przedstawieniu zarzutów jest katalogiem zamkniętym.

Niewłoczne ogłoszenie nie oznacza nic innego, jak ogłoszenie w możliwie najszybszym czasie, bez zbędnych przerw. Już w momencie sporządzenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów powinny zostać podjęte także czynności związane z wezwaniem podejrzanego do stawienia się w realnym terminie i jeżeli nie wystąpią przeszkody wskazane w art. 313 § 1 in fine k.p.k., to obowiązkiem organu ścigania jest wykonanie wymienionych w tym przepisie czynności (sporządzenie, ogłoszenie i przesłuchanie podejrzanego) w możliwie krótkich odstępach czasu bez nieuzasadnionej zwłoki. Obowiązek "niewłocznego" ogłoszenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów ciąży tym samym na organie procesowym i wyłącznie z przyczyn praktycznych (ukrywanie się podejrzanego lub jego nieobecność w kraju) możliwe jest w tym względzie opóźnienie. (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2009r. sygn. akt IV KK. 256/o8, OSNwSK 2009/1/124, Prok.i Pr.-wkl. 2009/6/29, Biul.PK 2009/3/74, LEX nr 486201). Na obowiązek właściwej informacji i możliwości obrony przy zmianie zarzutu zwraca uwagę w kontekście prawa do rzetelnego procesu Europejski Trybunał Praw Człowieka stwierdzając, że „gdy zmienia się zarzut, oskarżony musi być właściwie o tym poinformowany i mieć odpowiedni czas i możliwości, aby na zmianę reagować i zorganizować nową obronę” (orzeczenie w sprawie Mattochia przeciwko Włochom, skarga nr 23969/94, § 61 - cyt. za M.A. Nowicki, Palestra 2000, z. 11-12, s. 130).

W realiach niniejszej sprawy należy stwierdzić, że w dniu 6 lutego 2013 roku wydane zostało przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej (...) w K.postanowienie o zmianie postanowienia o przedstawieniu zarzutów, na mocy którego T.B.przedstawiono dwa zarzuty, tj. z art. 258 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. oraz z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 310 § 1 k.k. i art. 267 § 3 k.k. i art. 287 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. (k. 1008 – 1011 t. IV). Z dołączonego na posiedzeniu w dniu 27 marca 2013 roku protokołu przesłuchania podejrzanego T. B.z dnia 21 marca 2013 roku wynika, że powyższe postanowienie zostało mu ogłoszone i złożył on w związku z tym wyjaśnienia. Tym samym obecnie stoi on pod zarzutem popełnienia również przestępstwa z art. 310 § 1 kk, zatem popełnienia przestępstwa zagrożonego kara pozbawienia wolności, której górna granica przekracza 8 lat i w związku z tym grozi mu surowa kara. Z przesłanką określoną w art. 258 § 2 kpk związane jest domniemanie prawne, że grożąca surowa kara może skłaniać podejrzanego do podejmowania działań zmierzających do zakłócenia prawidłowego toku postępowania. Zagrożenie surowa kara rodzi bowiem domniemanie, że podejrzany może podejmować różne próby bezprawnych działań mających destabilizować prawidłowy tok postępowania.

Bacząc na ilość i charakter zaplanowanych do wykonania przez prokuratora czynności procesowych oraz datę, do jakiej zostało przedłużone śledztwo (k. 1017, t. IV), uznać należy, iż termin, na jaki Sąd I instancji przedłużył stosowanie izolacyjnego środka zapobiegawczego nie jest nadmierny.

W sprawie brak jest przesłanek negatywnych opisanych w art. 259 kpk, które przemawiałyby za uchyleniem względem podejrzanego tymczasowego aresztowania.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, jak i fakt, że w realiach omawianej sprawy wyłącznie areszt tymczasowy jest w stanie zabezpieczyć prawidłowy tok postępowania, zaś środki zapobiegawcze w postaci dozoru Policji oraz zakazu opuszczania kraju zadania tego nie spełnią skutecznie, zasadniczo nie uwzględniono zażalenia obrońcy podejrzanego, utrzymując tym samym zaskarżone postanowienie w mocy.